

Kommunernes 45 pCt. Det er dog en ret betydelig Forskydning, der er sket under Krigen, fra Kommunerne over paa Staten. Men nu foreslaar Kommissionen, at dette Forhold yderligere skal forrykkes, saaledes at Staten nu skal yde næsten 23 Mill. Kr. og Kommunerne blot 15 Mill. Kr., altsaa at Staten kommer til at bære de 60 pCt. og Kommunerne de 40 pCt. af Udgifterne til Skolevæsenet.

Jeg mener altsaa, at Kommissionen er gaaet noget udenfor sin Competence. Den burde have holdt sig til det faktisk foreliggende Grundlag med Hensyn til Fordelingen mellem Stat og Kommune og ikke have forandret dette. Ordningen heraf, mener jeg, hører under den store Skolekommission, og jeg tvivler ikke om, at denne ganske usanset dette vil tage sine egne Beslutninger om dette Forhold. Jeg vil i og for sig tilraade, at man fordeler Udgifterne saaledes, at de kommer til at svare til den procentvise Fordeling, der har været under Krigstiden. Det samme mener jeg maa gælde for de Tilskud, der er blevet ydet ikke alene til de saakaldte Friskoler saavel paa Land som i By, men ogsaa til Mellemskolerne og de andre Skoler, der, som det er omtalt af flere Medlemmer, findes optaget paa Finansloven, altsaa alle Tilskuddene til privat Skolevirksomhed her i Landet. Jeg er ganske enig med de ærede Medlemmer, der har talt Friskolens Sag her, i, at det er absolut givet, at man kan ikke vedtage denne Lønningslov her i Rigsdagen, uden at den maa medføre et forhøjet Tilskud til de private Skoler, men jeg mener paa den anden Side, at dette Tilskud maa gives paa Finansloven, indtil vi faar den endelige Betænkning fra den store Skolekommission, hvorved hele dette Spørgsmaal tages op til ny Lovgivning med Fastsættelse af nye Tilskudsregler, efter hvad man nu bliver enig om her i Rigsdagen paa Grundlag af Skolekommissionens Betænkning. Indtil det sker, er det rigtignok mit Standpunkt, at status quo maa bevares, altsaa det Forhold, der hidtil har eksisteret, og som vi stadig har opretholdt paa Finansloven. Jeg har stadig gjort mig Umage for at lade de private Skoler følge med i, hvad der er sket for den offentlige Skoles Vedkommende med Hensyn til Tilskuddene. Det er ogsaa min Mening, at jeg maa tage en Forhandling op med private Skoler, naar denne Lov er vedtaget, for at faa det Tilskud, der skal ydes paa Finansloven, forhøjet i Forhold hertil, og jeg for mit Vedkommende afgiver herved et Løfte

om, at det skal ske. Under Omtalen af Tilskuddene var der et enkelt Medlem, jeg tror, det var det ærede Medlem fra Kerteminde (Henningsen), der talte om, at der viste sig ikke saa lidt Uregelmæssighed i Fordelingen af Tilskuddene til de private Skoler og Friskolerne paa Landet. Der blev vistnok ikke nævnt noget Eksempel fra Byerne. Jeg maa om dette Forhold sige, at der vil meget let kunne indløbe Uregelmæssigheder, idet der ikke, saaledes som for den offentlige Skole og for visse private Skoler, f. Eks. som for Mellem- og Realskolerne, eksisterer et Tilsyn fra Statens Side med Friskolerne. Med de private Mellem- og Realskoler fører en Undervisningsinspektør Tilsynet og desforuden en anden Inspektør, der er Ministeriets særlige Tilskuds konsulent og skal undersøge, om de eksisterende Tilskudsregler følges, og om Tilskuddene sker paa en retfærdig Maade. Ved Friskolerne paa Landet har vi ikke noget Tilsyn. Der maa vi stole paa Indberetningerne, der kommer til os paa Tro og Love. For disse Skolers Vedkommende kan jeg i og for sig ikke rette noget, uden at man fra Statens Side faar Lov til at foretage en Undersøgelse. Men skulde det under den Undersøgelse af denne Sag, som jeg nu tilsiger det ærede Medlem skal ske, vise sig, at der er begaaet en Fejl fra Ministeriets Side, muligvis ogsaa i de Skemaer, der kan være udstedte, eller noget lignende, skal disse Fejl blive rettet.

Ved min Forelæggelsestale omtalte jeg to Ting i Lovforslaget, som jeg var mindre tilfreds med, men som jeg ikke vilde rette paa Grund af den Stilling, Kommissionen havde indtaget. Den ene, som jeg her har omtalt, er Spørgsmaalet om Tilskuddene, hvor jeg er utilfreds med den Forskydning, der er sket fra Kommunens Afgift over til Statens Afgift. Jeg skal her ikke komme ind paa at omtale, hvilket der er det rigtige, om det er det rigtige, at Kommunerne skal betale mere, eller at Staten skal betale mere, fordi det er et Spørgsmaal, som den store Skolekommission med Rette kan kræve at udtale sig om først; men jeg er utilfreds, fordi der er sket en Forandring i det bestaaende. Man burde være blevet ved det bestaaende, indtil vi har faaet en Afgørelse fra Kommissionen.

Det andet Spørgsmaal, jeg var noget utilfreds med, var Spørgsmaalet om Andenlærerne. Jeg kan ikke nægte, at det har tiltalt mig at høre, at en hel Del af de ærede Talere, der har haft Ordet under denne snart lange Behandling, har haft